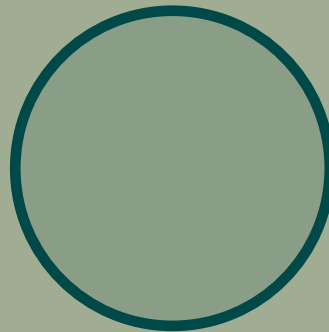

Unge oplevelse af brobygning på HHX og HTX

Undersøgelse af 9. og 10. klasseelevers oplevelse af brobygning på HHX og HTX.
Herunder også indsigt i kendskab til HHX og HTX.

En del af Adfærdsundersøgelse HHX og HTX.

Rapport august 2021 - december 2021

Ved Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
i samarbejde med 25 partnerskoler.

Resumé

Denne rapport sætter fokus på brobygning på HHX og HTX. Rapporten præsenterer resultater, der synliggør potentialer ved brobygning for grundskoleelever. Det er en delrapport i et større projekt, der tilsammen søger at sætte fokus på unges valg af gymnasieretning med et særligt fokus på HHX og HTX. Denne rapport fokuserer på hvilke dele af brobygning på HHX og HTX, der er mest virksomme i forhold til på optimal vis at bidrage til de unges beslutningsgrundlag.

Rapporten behandler to overordnede temaer:

- Kendskab til HHX og HTX
- Oplevelsen af brobygning på HHX og HTX

Data har vist, at det først og fremmest er relevant og interessant at betragte informanternes kendskab til HHX og HTX. Det er nemlig ud fra deres kendskab, at de gør sig overvejelser om valg af gymnasieretning. Herunder behandles det også hvem, der er med til at påvirke de unges valgproces og hvordan.

Udover at forstå de unges kendskab til gymnasieretningerne er det imidlertid centralt at fokusere på, hvordan brobygning spiller ind i forhold til informanternes beslutningsgrundlag. Undersøgelsen udforsker flere problemstillinger, der omhandler brobygning og dens indvirken.

Resultater

Data viser med stor tydelighed, at brobygning spiller en vigtig rolle i de unges beslutningsproces. Særligt hvis den giver brobygnings eleverne mulighed for at afprøve, hvilken hverdag de vil få, hvis de vælger det pågældende gymnasium.

Undersøgelsen peger på, at der er fire primære kriterier, der er vigtige at opfylde for, at brobygnings eleverne oplever brobygningen som succesfuld:

Tale med elever om hvordan det er at gå på gymnasiet. Opleve og mærke deres hverdag

Mulighed for at afprøve de fag, der er særegen for gymnasieretningen

Opleve skolen i og uden for timerne for at se hvilken hverdag, man vil få på gymnasiet

Møde lærere som er engagerede, imødekommende og autentiske

Centrale pointer i denne rapport er, at brobygning er særligt virksomt, når der gives mulighed for, at brobygningseleverne kan afprøve de fag, der er særegne for gymnasieretningen. Det har et udpræget behov for at få indsigt i de fag, som de givetvis vil få, hvis de vælger det gymnasium, de besøger. Derudover peger resultaterne på vigtigheden af helt generelt set, at lade eleverne opleve gymnasiet og den hverdag, der udspiller sig. Både i og udenfor timerne. Det er et udpræget behov for at opleve de dele af hverdagen, som ikke kan beskrives eller sættes i ramme af andre eller på eksempelvis markedsføringsmateriale. En individuel fornemmelse for stemninger på gymnasiet. Det tredje kriterie, der skal opfyldes, er brobygningselevernes behov for at møde de elever, der går på gymnasiet. Centralt står her et behov for at se en egentlig undervisningssituation. Det er ikke vigtigt for brobygningseleverne at kunne følge med i det faglige niveau, men det er vigtigt at mærke stemningen og se engagementet fra både lærere og elever. I forlængelse heraf peger analysen på informanternes trang til at se et virkeligt behov eller formål med resultater, der læres i undervisningen.

Slutteligt er det centralt for de unge at opleve, at underviserne på brobygningsholdene er engagerede og autentiske forstået på den måde, at de skal fremstille gymnasiet og hverdagen så virkelighedsnært og ærligt som muligt. Resultaterne peger på at det, ifølge brobygningseleverne, giver mulighed for at tage stilling til, hvorvidt de reelt kan se sig selv gennemføre uddannelsen.

Planlægning af brobygning

Rapportens resultater viser, at det helt centrale for brobygningseleverne er at opleve hverdagen på gymnasiet på autentisk vis. Det er også igennem oplevelser og mødet med lærere og elever, at de unge vurderer, hvorvidt de passer ind på gymnasiet. Undersøgelsen peger på, at identifikation er vigtigt for at overveje at søge ind på det pågældende gymnasium, og identifikationen er noget, der konstant vurderes gennem deres brobygning.

Det er vigtigt for brobygningseleverne at få indblik i de fag, der er særlige og specifikke for den pågældende gymnasieretning. Det står også centralt i analysen, at de unge har et udpræget behov for at få indblik i og overblik over, hvad de præcis kan bruge deres færdige eksamen til, og hvad den er adgangsgivende til.

Tiltrækning af unge til HHX og HTX

Undersøgelsens resultater peger på de aspekter, der er vigtige at fokusere på, når der arbejdes med tiltrækning af elever til HHX og HTX. Det er analysefund, som knytter sig til elevernes valg af ungdomsuddannelse. Her er det centralt, at de unge søger efter et gymnasium, de kan identificere sig med. Et sted de kan se sig selv gå i tre år. Identifikationen vurderes ud fra gymnasiets ry og omdømme, både socialt, kønsmæssigt og fagligt. Det er forskelligt hvorvidt ry, omdømme og identifikation vurderes ud fra gymnasieretningen, altså uddannelsestype, eller det specifikke gymnasium, altså skole. For STX gælder det primært, at omdømme knytter sig til selve skolen, mens det for HHX og HTX forbindes med gymnasieretningen mere generelt set.

Brobygningselevernes faglige interesser og formålet med uddannelsen er to helt afgørende faktorer, når det gælder valg af HHX og HTX. Dette er noget af det, der særligt er behov for at prøve af under et brobygningsforløb.

Resultaterne peger endvidere på, at de unge særligt taler med deres forældre om deres forestående uddannelsesvalg. Forældrene bruges særligt til at be- eller afkræfte aktualiteten af de alternativer, som den unge overvejer. Med forældrene tales der særligt identifikation i forhold til de faglige, sociale og personlige interesser. Brobygningseleverne bruger deres venner, der allerede går på et gymnasium til at vurdere, hvorvidt de vil passe ind det pågældende sted. UU-vejledernes og grundskolelærernes videndeling er afgørende for de unges beslutningsgrundlag. De unge opnår i høj grad viden om uddannelsesmuligheder gennem den kollektive vejledning i grundskolen. Derudfra lægger de sig også relativt hurtigt fast på nogle få alternativer, de overvejer. Disse alternativer besluttet tidligt i vejledningsforløbet og bliver i meget lav grad udfordret af vejledere, lærere og forældre. De unge er ikke videbegærlige om deres muligheder.

Rapporten viser, at brobygningseleverne søger information om nogle få uddannelser på ug.dk. Samtidig registrerer de unge, når de møder aktivitet fra gymnasierne på de sociale medier. Det er dog primært opslag, annoncer m.m. som viser sociale aktiviteter og nuværende elever på gymnasiet som bemærkes. Det er netop her, de unge, der står overfor et kommende uddannelsesvalg, kan vurdere, hvorvidt de kan identificere sig med det pågældende gymnasium eller gymnasieretning.

Indhold

Kapitel 1 Undersøgelsens formål 7	Kapitel 2 Kendskab til HHX og HTX 13	Kapitel 3 Brobygning 22	Øvrige puliceringer (med links) 32
--	---	--------------------------------------	--

Baggrund

Erhvervsskolerne udbyder to erhvervsgymnasiale uddannelser (HHX og HTX) med hver deres faglige profil. De unges søgning mod de erhvervsgymnasiale uddannelser har været stabil henover de seneste år, og derfor er der grobund for at undersøge, om erhvervsskolerne kan gøre mere for at tiltrække elever til HHX og HTX.

Øget tiltrækning kræver imidlertid indgående forståelse for denne målgruppe af elever, der vælger disse gymnasieretninger fremfor STX. Dette for at forstå deres valg eller fravalg. For at opnå det fulde potentiale er det desuden væsentligt med indsigt i dem, der ikke vælger erhvervsgymnasierne, men som potentielt kan blive elever på HTX eller HHX gennem et mere aktivt valg på baggrund af målrettede tiltrækningsstrategier og indsatser.

Erhvervsgymnasierne er i høj grad begyndt at anvende data til at tiltrække elever til deres respektive uddannelser. Herunder inddrages ofte trivselsmålinger, undervisningsevalueringer og kvalitative data, og derfor kan skolerne selv undersøge de elever, som er i gang med gymnasiet. Dette arbejde kræver ressourcer, og det kan være vanskeligt for et enkelt gymnasium at opnå en tilstrækkelig datamængde, der giver valid og repræsentativ viden om målgruppen.

Formålet med denne større adfærdsundersøgelse er at skabe ny viden om, hvordan den nuværende ungdomsårgang oplever HHX og HTX på tværs af grundskoler og gymnasier. Herunder hvad de unge lægger vægt på i deres valg eller fravalg af HHX og HTX. Denne viden omsættes til analyser og et inspirationskatalog, der kan styrke det enkelte gymnasiums strategier og indsatser for rekruttering af elever til HHX og HTX.

Nærværende rapport er en delundersøgelse, der fokuserer på brobygning. Der fremgår derfor ikke resultater fra den samlede adfærdsundersøgelse men udelukkende analytiske fund, der relaterer sig til tematikker omkring brobygning på HHX og HTX.

Projektets samlede konklusioner publiceres i sommeren 2022. Heraf vil fremgå svar på projektets 6 overordnede undersøgelsesspørgsmål, som fremgår af første kapitel i denne rapport. Dette er baggrunden for at afdække, hvordan brobygningsforløb opleves af eleverne. Hvilken rolle brobygning spiller i de unges beslutningsgrundlag, og hvilket kendskab brobygningseleverne har til HHX og HTX. Delundersøgelsen inddrager både kvalitativ og kvantitativ data. Rapporten danner grundlag for materiale til inspiration for tiltag på brobygningsområdet.

Kapitel 1

Undersøgelsens formål og datagrundlag

Denne undersøgelse har til formål at belyse unges oplevelse af brobygningsforløb på HHX og HTX. Rapportens hensigt er at bringe resultater, der peger på brobygningselevs kendskab til HHX og HTX og overvejelser om disse. I forlængelse heraf har undersøgelsen til formål at vise, hvilke parametre brobygningselever vurderer brobygningens succes ud fra, samt hvordan brobygning bidrager til de unges uddannelsesovervejelser og -valg.

FORMÅL

ANALYSENS FASER

DATAGRUNDLAG

Formål

Projektets samlede konklusioner publiceres i sommeren 2022. Heraf vil fremgå svar på de 6 overordnede undersøgelsesspørgsmål:

Resultaterne i nærværende delrapport fokuserer på undersøgelsesspørgsmålet **'Hvilken rolle spiller brobygning i valget af HHX og HTX'**. Delrapporten har dertilhørende materiale i form af en Power Point præsentation med voiceover, der uddyber selvforklarende slides. Således præsenteres resultaterne anvendelsesorienteret. Heri findes svar på følgende underspørgsmål:

Hvordan opleves brobygning?

Hvilken rolle spiller brobygning i elevernes beslutningsgrundlag og overvejelser om at vælge ungdomsuddannelse?

Hvilke konkrete aktiviteter opleves som givtige og indsigtfulde, set med elevernes øjne?

Hvilket kendskab har brobygningseleverne til HHX og HTX?

Analysens faser

For at finde svar på disse underspørgsmål omkring brobygning er der indsamlet data, der specifikt fokuserer på en række aspekter indenfor brobygning. Der er også indsamlet data, der åbner op for problemstillinger, der berører både brobygning og valg af ungdomsuddannelse generelt set, herunder særligt valg af gymnasieretning. Det samlede projekt strækker fra sommer 2021 til sommer 2022. Brobygningsprojektet er specifikt gennemført fra sommer 2021 til vinter 2021/2022. **De dele af data, der berører de mere generelle problemstillinger, præsenteres i den samlede rapport og analyse i sommeren 2022.**

I det følgende er metode og datagrundlag beskrevet. Der er dog udelukkende fokuseret på brobygningsdelen, da den øvrige del af projektet vil præsenteres dybdegående, når resultater fra det samlede projekt præsenteres i en rapport i sommeren 2022.

Datagrundlag

Resultaterne i undersøgelsen bygger på kvantitative og kvalitative data. Den kvantitative data er indsamlet gennem et spørgeskema, som de deltagende skoler har ladet deres brobygningselever gennemføre ved slutningen af hvert enkelt brobygningsforløb. I alt har 1.595 brobygnings elever besvaret spørgeskemaet. Samtidig er der indsamlet kvalitativ data gennem fokusgruppeinterviews. Her er der udvalgt 13 gymnasier, der tilsammen sikrer repræsentativ spredning i data. Der er taget højde for:

- Geografisk placering.
- Størrelsen på de partnerskoler som gymnasierne tilhører.
- Elevsammensætning.
- Organiseringen af brobygningsforløb.

På de 13 gymnasier er der i alt gennemført 15 fokusgruppeinterviews.

1.595
respondenter
fra
spørgeskema

94
informanter
fra
fokusgrupper

Nedenstående kort viser geografisk fordeling af den kvalitative data. På næste side ses overblik over fordelingen af den kvantitative data fra spørgeskemaet for brobygningselever.

Der er primært indsamlet data på 9. klasse og 10. klasses brobygningselever. I den kvantitative data fremgår kun 24 besvarelser fra elever, der går i 8. klasse. Derfor er der ikke lavet analyse, der specifikt fokuserer på 8. klassere. Der er lavet fokusgruppeinterviews med elever i 9. klasse på efterskole og grundskole samt 10. klasse på efterskole og grundskole.

Når ordet informanter nævnes, refereres der igennem rapporten og det øvrige materiale til brobygningseleverne for såvidt angår besvarelser i spørgeskemaet som i fokusgrupperne.

- 9. klasse i grundskole og på efterskole.
- 10. klasse i grundskole og på efterskole.

Ved indsamling og analyse af data er der taget højde for det faktum at der er særlige foranstaltninger, der kan gøre sig gældende for efterskoleelever på brobygningsforløb.

Påvirkning af undersøgelsens resultater ift. brobygningens betydning, når eleverne ikke bor i gymnasiets nærområde, er søgt undgået ved at undersøge mere overordnede problemstillinger frem for oplevelse af det enkelte gymnasium. Blandt andet er der fokuseret på tematikker, spørgsmål og diskussionsemner, der berører valg af gymnasieretning, hvilke værdier eleverne vælger gymnasium efter, eller hvordan transportafstand spiller ind på oplevelsen af brobygning.

Data for brobygningselever der er i brobygning er endvidere begrænset, idet denne målgruppe kun udgør 155 informanter på i kvantitative data.

Demografi

Denne og næste side giver indblik i den overordnede fordeling i den kvantitative data fra spørgeskemaet.

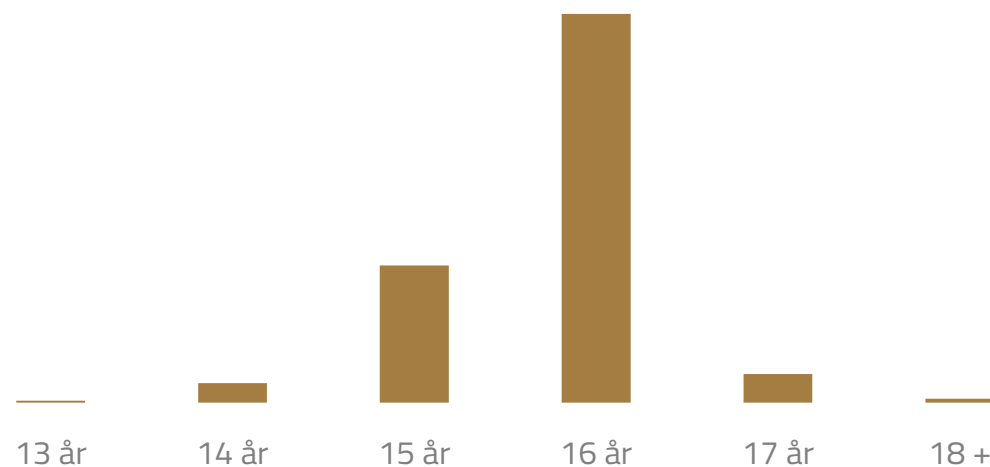
I alt bygger det demografiske overblik på **1.558 respondenter**, der har været på brobygning i efteråret 2021.

Heraf har 80 % svaret, at de forventer at starte på en ungdomsuddannelse efter sommerferien 2022.

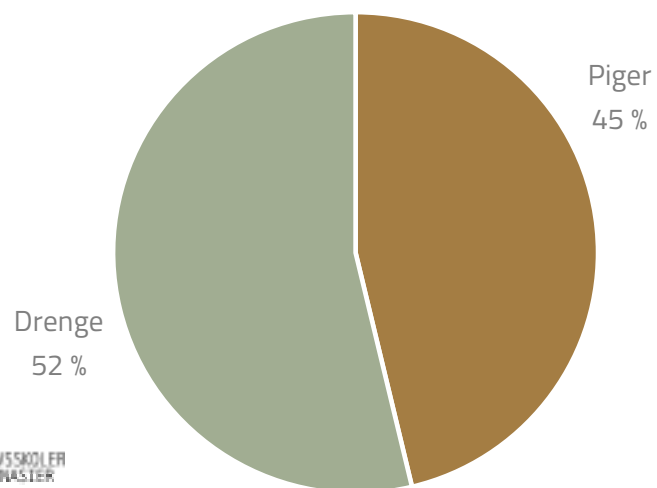
Geografisk fordeling af kvantitative data

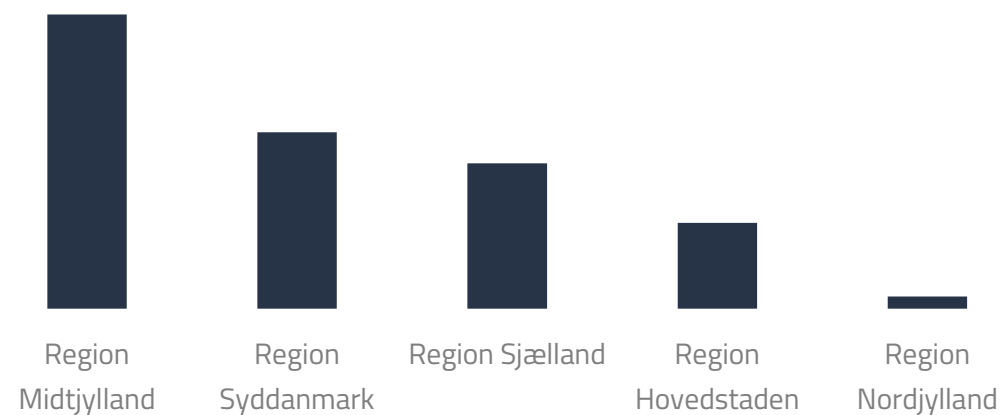
Aldersfordeling

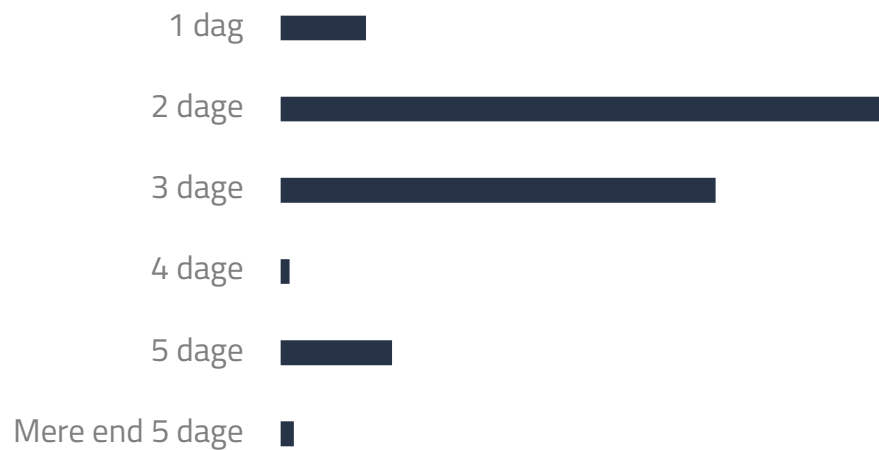
Kønsfordeling

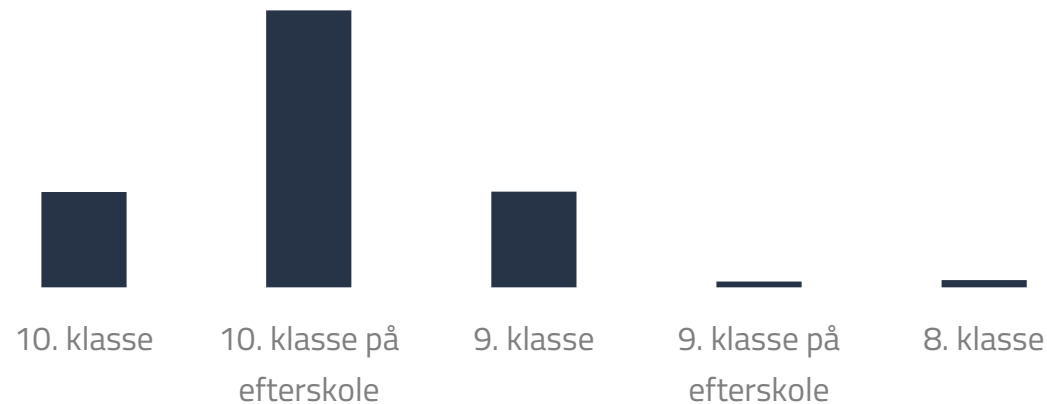
Regional fordeling

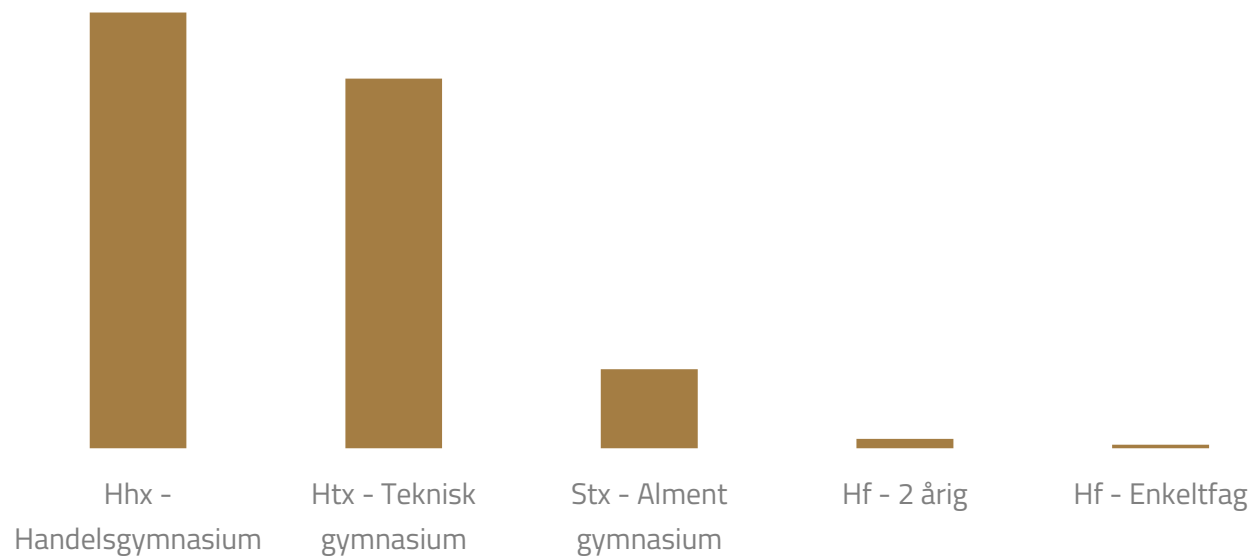
Brobygningsforløbets længde

Fordelingen på klassetrin

Brobygning fordelt på gymnasieretning

Kapitel 2

Kendskab til HHX og HTX

Dette kapitel giver indblik i de overordnede tematikker der, gør sig gældende for brobygningselevernes kendskab til HHX og HTX. Herunder opnåes indsigt i, elevernes overvejelser om disse gymnasieretninger set i forhold til STX.

VALG AF BROBYGNING - BAGGRUND FOR KENDESKAB

INFLUERENDE PERSONER

IDENTIFIKATION

KENDESKAB

KENDESKAB TIL HHX

KENDESKAB TIL HTX

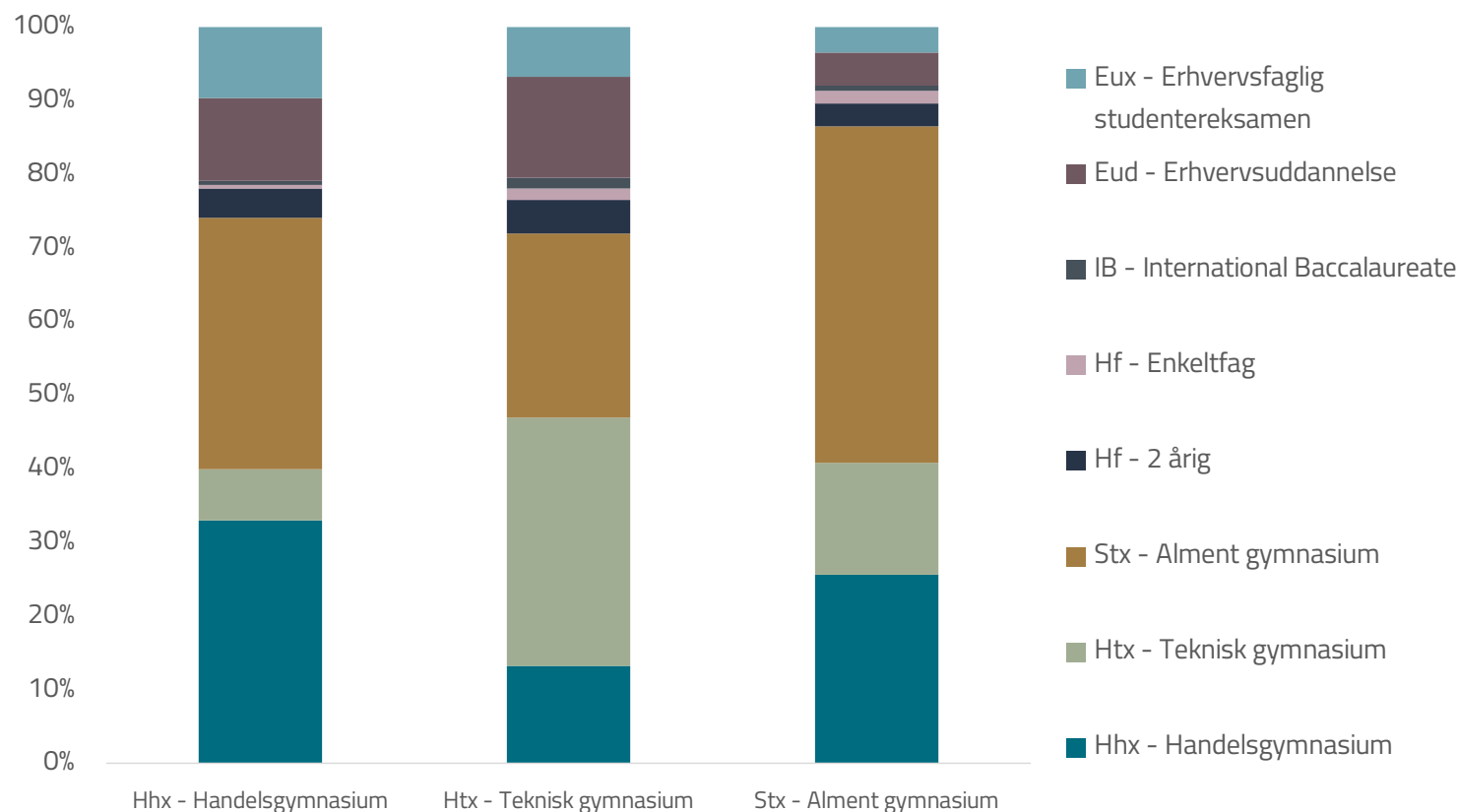
Valg af brobygning - Baggrund for kendskab

I de kommende analyseafsnit gives der indsigt i det kendskab, som brobygningseleverne har til HHX, HTX og STX. Fokus ligger her på HHX og HTX. Når der fokuseres på kendskabet refereres der her udelukkende til det kendskab, som elever har, inden de vælger at starte på HHX eller HTX. Det vil sige, at udgangspunktet er den viden, som brobygningseleverne har på det tidspunkt, hvor de er i brobygning på enten HHX eller HTX. Kendskabet er derfor ikke undersøgt på valgtidspunktet. Der må derfor tages højde for, at informanterne kan have forskellige forudsætninger for deres kendskab i og med at nogle informanter går i 9. klasse, andre går i 10., og dermed er der også forskel på, hvor mange gange eleverne tidligere har været i brobygning og hvorhenne.

Figur 1 viser hvilke øvrige ungdomsuddannelser, brobygningseleverne skal eller har været i brobygning på. Her fremgår fordelingen på de tre undersøgte gymnasieretninger.

Figur 1: Fordeling af nuværende og tidligere/fremtidige brobygningsforløb

*Hvor har du været, eller skal du i brobygning udover det forløb, du er på nu?
krydset med
Hvilken gymnasieretning er du i brobygning på?
1.535 informanter*

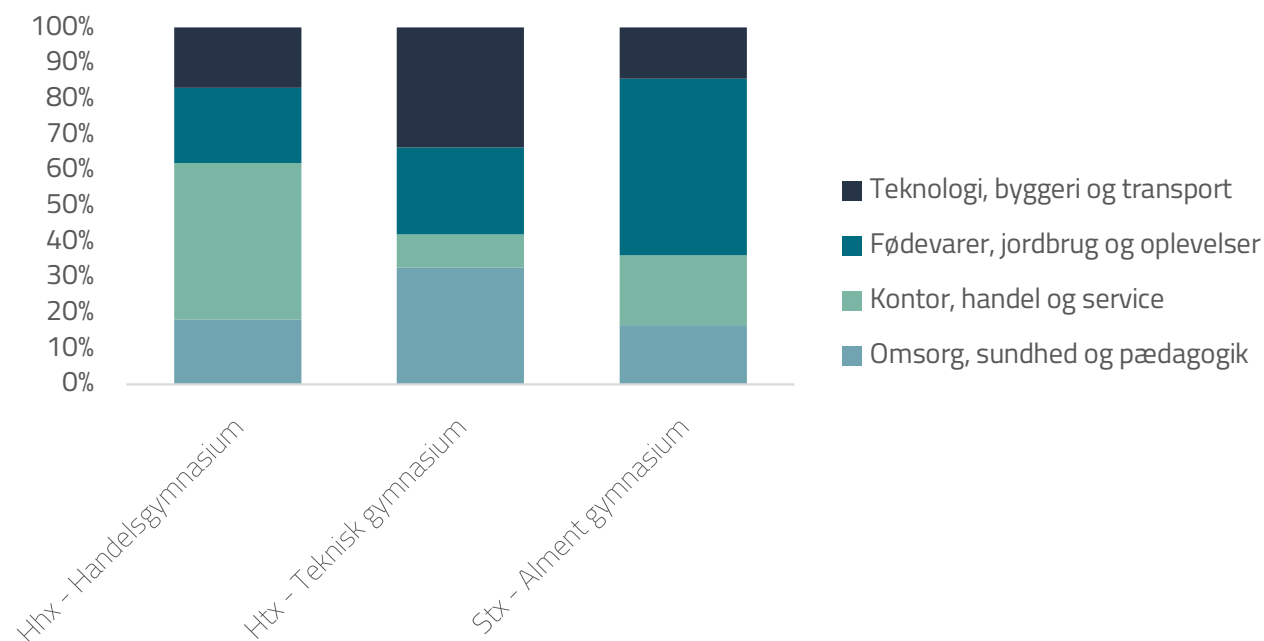
Af figur 1 fremgår det, at HHX og HTX for de færreste er hinandens alternativer. Det ses af data, at de elever, der er på brobygning på HHX eller HTX, også ofte vælger et brobygningsforløb på STX. Her indikerer data, at HHX og HTX i brobygningssammenhænge ikke umiddelbart kan betragtes som hinandens konkurrenter, da samme elev sjældent vælger brobygning på både HHX og HTX. Det ses endvidere af undersøgelsens kvalitative data, at brobygningseleverne ofte vælger brobygning på nogle få ungdomsuddannelser, som de i forvejen overvejer at påbegynde. Her bliver brobygning brugt som pejlemærke for, hvorvidt for eksempel to alternativer fortsat skal betragtes som mulige uddannelser, eller om en af dem kan afskrives ved at afprøve på et brobygningsforløb.

Generelt set viser data også, at dette udsnit af brobygningselever på HHX og HTX er mere tilbøjelige til at være i brobygning på eud og eux, set ift. de informanter, der er i brobygning på STX. Helt generelt svarer 69 % af informanterne, at det er dem selv, der har valgt, hvor de er i brobygning.

Ved nærmere gennemgang af data der vedrører brobygning på eud og eux, ses der en sammenhæng mellem brobygningsvalg af gymnasieretning og fordelingen af samme informanters brobygningsforløb på hovedområderne på eud og eux. Figur 2 viser hvordan brobygningseleverne er tilbøjelige til at vælge brobygning på særlige hovedområder. Her ses et mønster i, at brobygningselever på de tre respektive gymnasieretninger vælger brobygningsforløb på bestemte fagretninger på EUD.

Figur 2: Fordeling af nuværende brobygningsforløb og brobygning på EUD

Hvilken gymnasieretning er du i brobygning på? krydset med Inden for hvilket hovedområde ligger den erhvervsuddannelse, du var/skal i brobygning på? 331 informanter

Elever der er i brobygning på HHX er tilbøjelige til at vælge brobygning på en eud inden for hovedområdet Kontor, handel og service. Af den kvalitative data fremkommer det endvidere at informanterne har en forestilling om, at de der vælger en HHX er relativt målrettede omkring, hvad de vil ende med at beskæftige sig med, og derfor allerede har sporet sig ind på et interessefelt. Endvidere er et analysefund i den kvalitative data, at valg af brobygning og overvejelser om at vælge gymnasieretning ofte begrundes med et fravalg af noget specifikt. For brobyggere på HHX handler det ofte om et fravalg af bestemte fag, de har fået kendskab til gennem grundskolen.

Af figur 2 ses det også, at HTX brobyggerne fordeler sig mere jævnt over hovedområderne på eud. Dog med hovedvægten på Teknologi, byggeri og transport og dernæst Omsorg, pædagogik og sundhed.

Fordelingen på brobygnings elever, der også har valgt brobygning på eux, ligner ovenstående, når der fokuseres på fordeling på hovedområder set ift. fordelingen på gymnasieretninger.

Der skal dog tages højde for, at disse konkrete konklusioner bygger på et lille datagrundlag i og med, at kun 331 informanter har valgt et brobygningsforløb på eud. I den kvalitative data ses der generelt mønstre, der peger i retningen af, at informanterne ofte er sporet ind på et interesseområde og afsøger muligheder derudfra.

Ovenstående indblik i informanternes valg af brobygningsforløb danner basen for de kommende konklusioner omkring, hvilket kendskab brobyggerne har til HHX og HTX. Der skal tages højde for, at informanternes kendskab, blandt andet bygger på, hvilke brobygningsforløb de har været på. Ifølge data er grundlaget for kendskabet også skabt ud fra de mennesker, som informanterne har talt med om at skulle vælge ungdomsuddannelse. Disse analysefund behandles yderligere i det følgende.

Influerende personer

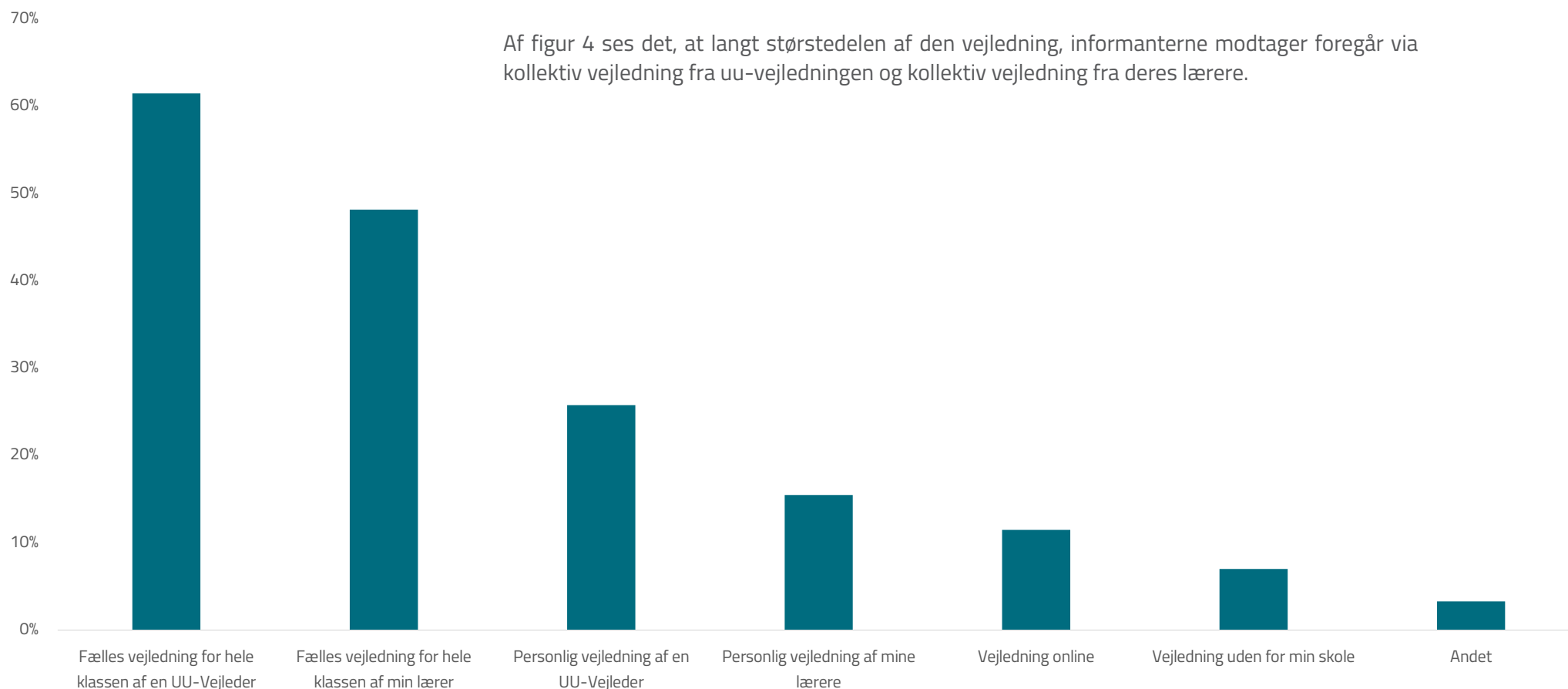
Forældre og venner inddrages i overvejelser om uddannelsesvalg

For mange af brobygnings eleverne gør det sig gældende, at der er nogle mennesker, der har en særlig indflydelse på deres overvejelser om uddannelsesvalg. 83 % af informanterne (svarende til 1.181) har talt med deres forældre/værge om, at de snart skal vælge ungdomsuddannelse. De bruger primært forældre til at få en fornemmelse af, hvilken ungdomsuddannelse der vil være noget for den unge. Af den kvalitative data ses det, at informanterne ikke selv mener, at deres forældre er tilstrækkeligt opdateret på de aktuelle muligheder i uddannelsessystemet. 51 % har talt med deres venner/veninder om deres forestående uddannelsesvalg.

Figur 4: Brobygningselevs vejledning i grundskolen

Hvilken vejledning har du mødt på din grundskole indtil nu? (Vælg alle de typer vejledning, du har prøvet)

1.428 informanter

Når de unge taler med deres venner, handler det imidlertid ikke primært om overvejelser for valget men mere om skolernes eller uddannelsernes ry. Her inddrages særligt venner/veninder, der allerede går på et gymnasium. Disse venner/veninders beretninger betragtes som autentiske og troværdige i forhold til at få indblik i den egentlige hverdag, fagligt og socialt på det gymnasium, eller den gymnasieretning, som vennen/veninden går på. Søgende bruges på samme måde.

Vejleder og lærer er primære kilde til viden om uddannelsesmuligheder

36 % af informanterne svarer, at de har talt med en UU-vejleder om deres forestående uddannelsesvalg, mens 34 % har talt med sine lærere. Den information, som eleverne får via vejledningen i grundskolen, danner grundlag for den viden, de unge har om deres muligheder.

Af figur 4 ses det, at langt størstedelen af den vejledning, informanterne modtager foregår via kollektiv vejledning fra uu-vejledningen og kollektiv vejledning fra deres lærere.

Af den kvalitative data ses det, at de informanter, der henviser til personlige snakke med deres lærer, bruger læreren på samme måde som forældrene. De bruges til at krydstjekke hvorvidt uddannelsens fokus, krav og indhold stemmer overens med informantens egne interesser og talenter. De betragter ikke grundskolelærernes viden om uddannelsessystemet som værende på højde med uu-vejlederens viden og indsigt.

Data viser, at det er af stor betydning, hvilke informationer de får, da de ikke selv opsøger ny viden om, hvilke ungdomsuddannelser de kan vælge, eller hvad disse giver af muligheder. De lytter i overvejende grad ukritisk til de informationer og den viden, de får igennem vejledningen. Af den kvalitative data ses det, at informanterne herudfra søger information om det, de har sporet sig ind på via informationerne fra vejledningen. Det sker relativt tidligt i deres uddannelsesovervejelser, at eleverne sporer sig ind på nogle få uddannelsesmuligheder de selv betragter som relevante at overveje. Disse overvejelser bygger på et vidensgrundlag, der skabes gennem den vejledning som informanterne har mødt i grundskolen. Som det ses af figur 4 bygger dette vidensgrundlag på den kollektive vejledning, og det bekræftes også i undersøgelsens kvalitative data, der endvidere viser at informanterne opfatter den kollektive vejledning som kortvarig, systemtænkende og overfladisk. Af data ses det, at informanterne lægger sig fast på nogle enkelte muligheder med afsæt i den måde, hvorpå ungdomsuddannelserne fremstilles i den kollektive vejledning.

Af den kvalitative data ses det, at de undervisere, som informanterne møder på deres brobygningsforløb, også er afgørende for den viden, de unge har om gymnasieretningerne.

Når der fokuseres på den kønsmæssige fordeling, så er pigerne generelt mere tilbøjelige til at tale med mange forskellige om deres uddannelsesvalg.

Grad af kendskab

Når der fokuseres på kendskabet til HHX og HTX er det tydeligt, at informanternes kendskab til disse to gymnasieretninger er relativt begrænset. Sådan forholder det sig også, når der spørges ind til kendskabet til STX. Informanternes viden rækker ofte til overskrifter, der tilnærmelsesvis ligger i forkortelsernes betydning. Elevernes umiddelbare prædikater på de tre retninger er:

HHX: handel, business og iværksætter.

HTX: teknisk og virkelighedsnært.

STX: abstrakt, sprog og bred.

I det kommende beskrives informanternes kendskab til HHX og HTX mere dybdegående. Dette knytter sig fortsat til ovenstående overordnede temaer for kendskab til de tre respektive gymnasieretninger. Herunder uddybes informanternes overbevisninger og beskriver de øvrige forventninger til gymnasieretningerne.

Disse kommende afsnit ligger i forlængelse af projektets hertilhørende PowerPoint præsentation, hvoraf der fremgår det fulde overblik over informanternes anvendte beskrivelser i form af ordskyer for henholdsvis HHX, HTX og STX. Resultaterne tager udgangspunkt i besvarelser og prædikater fra alle tre gymnasieretninger. Eksempelvis er brobyggere på HHX blevet bedt om at ytre sig omkring både HHX, HTX og STX.

Kendskab til HHX

Af den kvalitative data ses det, at informanterne først og fremmest opfatter HHX som en uddannelse, hvor man lærer om økonomi fra flere perspektiver, virksomheds- og markedsforståelse samt iværksætteri og jura. Alt sammen i et nationalt såvel som internationalt perspektiv.

Den generelle opfattelse af HHX er, at uddannelsen giver adgangskort til en række videregående uddannelser, som informanterne anser for at være præstige fyldte eller føre til præstige fyldte jobs. Data viser, at forventningen er, at en HHX givetvis fører en høj løn med sig. Nogle informanter er af den opfattelse, at en HHX er tilstrækkelig uddannelse for at få et job efterfølgende, og at HHX derfor ikke nødvendigvis kræver en videregående uddannelse, der bygges oven på på samme måde, som informanterne mener, det er nødvendigt efter en HTX eller STX.

Data viser, at informanterne mener, at de der vælger en HHX generelt er målrettede mod et bredt interessefelt gennem et fokus på at vide, hvad de ønsker at beskæftige sig med. Herunder ses også en forventning om, at en gruppe af de, der vælger HHX, er målrettet i forhold til at starte egen virksomhed.

Den gængse opfattelse af de typer der vælger en HHX er, at det er udadvendte mennesker, der er stærke i at tale deres sag.

I data beskrives HHX som en uddannelse, der tilbyder nye fag, som de unge endnu ikke har stiftet bekendtskab med gennem grundskolens fagudbud. En række informanter beskriver, hvordan man ved at vælge en HHX kan undgå grundskolefag. Dette er fag, som mange informanterne, der er i brobygning på HHX, beskriver som kedelige, uinteressante og som noget, de ønsker at fravælge i deres fremtidige uddannelse. Flere informanter beskriver, hvordan HHX ligeså meget er et fravalg af fag, som det er tilvalg af noget de interesserer sig for.

Kendskab til HTX

Kendskabet til HTX er begrænset hos de informanter, der er i brobygning på de øvrige gymnasieretninger. Overordnet set har informanterne også et ringere kendskab til, hvilke videregående uddannelser en HTX er adgangsgivende til. Det er endvidere også informanternes forventning, at en HTX vælges med henblik på en bestemt profession eller videregående uddannelse. Et helt specifikt interessefelt man forventes at være dedikeret omkring. Det er informanternes overbevisning, at det er sådan, det hænger sammen.

Data viser, at informanternes fokus ligger på, at man som ung skal kunne lide nogle bestemte fag for at vælge en HTX. Her refereres der hovedsageligt til naturfag. Informanterne henviser til naturfag, som de kender dem fra grundskolen, og mange refererer her til de naturfagslærere, de på nuværende tidspunkt undervises af i grundskolen. Derfor er naturfagslærerne centrale kulturbærere i forhold til at skabe gejst og interesse for de fag, der forbindes med HTX. Det identificeres endvidere ud fra data, at kendskabet til den teknologiske og designmæssige del af HTX uddannelserne er relativt begrænset. For mange af informanterne forbindes HTX med hvide kitler, laboratorier og den naturfaglige del af gymnasieretningen.

Den typiske HTX elev beskrives i data som nørden. Her refereres der ofte til elever, der er ultra interesseret i et særligt fag og som på forhånd har en viden inden for feltet. HTX-typen beskrives også som de indadvendte typer, der godt kan lide at sidde mere for sig selv og tale nørdet med dem, der forstår dem.

HTX beskrives som virkelighedsnært, og det tiltaler mange af undersøgelsens informanter. For dem, der overvejer HTX, er det vigtigt at opleve på brobygningsforløbet, at der arbejdes med virkelighedsnære problemstillinger, idet mange påpeger det attraktive i at arbejde anvendelsesorienteret med nogle af de fag, de kender i forvejen fra grundskolen, og som de interesserer sig for.

Ifølge data forventer informanterne, at HTX har et ekstremt højt fagligt niveau og flere beskriver, hvordan de har behov for at få dette afkræftet, før de tør at vælge denne gymnasieretning. For de fleste er det vigtigt at mærke på brobygningsforløbet, at de vil kunne følge med, såfremt de vælger HTX.

Kendskab til STX

STX opfattes ofte som det sikre valg, eller det man vælger, hvis man ikke ved, hvad man vil. STX opfattes ofte som mere attraktivt på grund af et mere udbredt kendskab til de gymnasier, der udbyder STX. Men også på grund af elevernes oplevelse af en gruppementalitet fra grundskolen, der trækker i retningen af STX. I både den kvalitative og kvantitative data ses det, at undersøgelsens informanter har en generel overbevisning om, at STX er den gymnasiale uddannelse, der giver flest muligheder i forhold til optagelse på videregående uddannelser. STX opleves altså for mange som det sikre valg og valget for dem, der endnu ikke helt sikre på, hvad de vil i fremtiden. Eftersom det, ifølge data, ikke er videbegær, der præger elevernes kendskab til deres uddannelsesmuligheder, så bygger deres antagelser om STX på den indsigt der leveres direkte fra vejledningen. Antagelser der fokuserer på, at STX åbner flest føre. Det er altså ifølge informanterne selv noget, de har en viden om eller en fornemmelse af, gennem det de hører om de forskellige uddannelser. Det bunder altså ikke i afsøgt viden.

Helt centralt står det, at ry, omdømme og identifikation ofte er hængt op på det enkelte gymnasium, når informanterne retter sin opmærksomhed mod STX. For HTX og HHX gælder det mere en forudindtaget holdning til, hvad gymnasieretningen er og repræsenterer, mens STX er stedbundet.

STX beskrives ofte som relevant alternativ til HTX, fordi det ifølge informanterne kan tilbyde samme fagsammensætninger.

Kapitel 3

Brobygning

Gennem dette kapitel behandles analysefund, der berører informanternes oplevelse af brobygning, og hvordan denne bidrager til de unges beslutningsgrundlag. Fokus ligger på, hvad informanterne finder vigtigt i deres brobygningsforløb, særligt i forhold til afklaring af uddannelsesvalg.

GYMNASIERETNING

IDENTIFIKATION

OPLEVELSER

BESLUTNINGEN

KRITERIER FOR SUCCESFULD BROBYGNING

Brobygning bruges til at afprøve gymnasieretning

Ifølge data vælger de unge brobygningsforløb ud fra deres interesse. Helt grundlæggende handler det for informanterne om at udnytte muligheden for at afprøve forskellige uddannelser, der tilbyder nogle af de fag, som informanterne personligt synes er interessante.

I forlængelse heraf anser informanterne interesse og talent for at være nært forbundet. Ifølge den kvalitative data mener informanterne, at interesse drives af talent, og hvorvidt man finder gejst i de fag, der kendetegner uddannelsen. Det er derfor også essentielt for, at informanterne oplever brobygningsforløbet som succesfuldt, at de oplever at få indsigt i, hvad uddannelsen kan bruges til efterfølgende. Det er dog færre informanter, der i meget høj grad oplever at brobygningsforløbet har givet en større forståelse for, hvad den færdige eksamen kan bruges til efter endt uddannelse. Ifølge den kvalitative data vægter informanterne det højt at få viden om formålet med gymnasieretningen.

Der er en generel tendens til, at informanterne fokuserer på vigtigheden af at vælge rigtigt, når det gælder om at finde den rette ungdomsuddannelse. Mange oplever dette som et stort pres, fordi den gængse fortælling er, at det ikke er muligt at vælge om. Her henvises til en følelse af, at alles øjne hviler på de unge på informanternes årgange og spørger ind til, hvorvidt de har besluttet sig. Ifølge data har informanterne ofte svært ved at gennemskue konsekvenserne af deres valg og har også sjældent en plan for at finde frem til det valg, der er rigtigt for dem. Valg af gymnasieretning kan derfor, ifølge den kvalitative data, i mange tilfælde bygge på:

**Antagelser
ud fra
fortællinger om
gymnasieretningen
eller gymnasiet.**

**Viden opnået
gennem vejledning
i grundskolen**

**Oplevelser
gennem
brobygningsforløb**

For informanterne handler valg af brobygning ofte om at afprøve nogle udvalgte gymnasieretninger, som den enkelte allerede har sporet sig ind på, for derudfra at kunne afgøre, hvad der passer bedst i forhold til interesser og ønsker for fremtiden. De vælger eksempelvis de to gymnasieretninger, de overvejer, eller én de er mest usikker på eller ved mindst om. De vælger typisk ikke brobygning, der ligger uden for de uddannelser, de har afsøgt og overvejet.

Identifikation

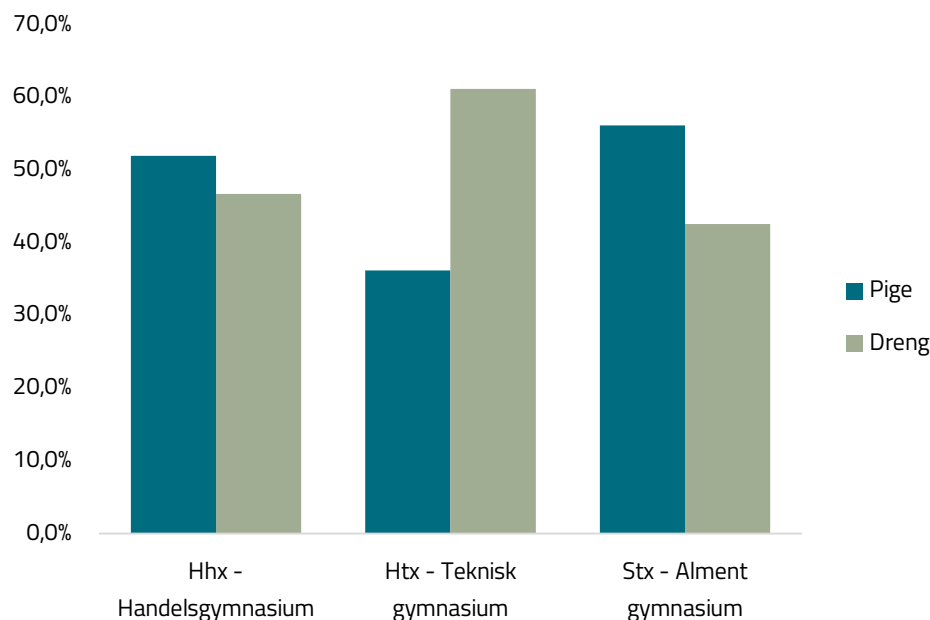
For informanterne er det helt centralt, at de kan identificere sig med det sted, de skal gå på gymnasium. Identifikation er dog ikke direkte motivation eller begrundelse for at vælge brobygning, men under brobygningsforløbet observerer informanterne, hvordan de passer ind på gymnasiet. Både i forhold til det sociale og det faglige. Ifølge data er det nemlig et kriterie for valg af uddannelse for brobygnings eleverne, at de under brobygningsforløbet kan se sig selv gå på det pågældende gymnasium og beskæftige sig med noget, de interesserer sig for omgivet af unge mennesker med samme faglige interesser.

Den kvalitative data tegner et generelt billede af, at informanterne ofte får nuanceret deres forståelse af, hvilke typer der går på de respektive gymnasier. Her får mange gjort op med generelle og fasttømrede forestillinger om, at HHX er elever fra velhavende familier, der går i jakkesæt, og at HTX er introverte nørder, der kun kan snakke om bestemte faglige emner. Ifølge data aflives myterne ikke helt, men brobygnings eleverne oplever en nuanceret forståelse, når de møder de forskellige typer elever, der går på gymnasiet i forvejen.

Identifikationen handler også om kønsmæssig identifikation. Et tema i kendskabet til HHX og HTX er køn og forventningen om den kønsmæssige fordeling på de to gymnasieretninger. Derfor er det imidlertid relevant at betragte den kønsmæssige fordeling i data på brobygningsforløb.

Figur 5: Brobygningsforløb på gymnasieretning fordelt på køn

*Hvilken gymnasieretning er du i brobygning på?
krydset med
Hvilket køn er du?
1.559 informanter*

Af figur 5 ses det, at der er en overvægt af drenge, der er i brobygning på HTX og en overvægt af piger i brobygning på STX blandt undersøgelsens informanter. Kønsfordelingen af informanter i brobygning på HHX er mere ligelig.

Af den kvalitative data fremgår det, at brobygningsseleverne ofte bruger oplevelser og observationer fra deres brobygningsforløb til at vurdere, hvorvidt de passer ind. Derfor har det også betydning, hvordan informanterne selv føler, at de passer ind rent kønsmæssigt.

Det ses af den kvalitative data, at informanternes generelle overbevisning er, at flest HTX elever er drenge. Ifølge informanterne bliver denne forventning bekræftet under brobygningsforløb på HTX. Flere informanter beskriver, hvordan kønsfordelingen kan være med til at afgøre hvilken gymnasieretning, de vælger. Særligt de kvindelige informanter beskriver, hvordan en for stor overvægt af drenge på HTX vil afholde dem fra at vælge denne gymnasieretning. Informanterne forventer derimod ikke, at STX har en udpræget overrepræsentation af piger. De henviser her nærmere til, at der kan være afvigelser fra gymnasium til gymnasium, hvor STX ifølge brobygningsseleverne er mere stedbundet.

Oplevelser

Af data ses det, at informanterne finder det altafgørende at få en fornemmelse af gymnasiet gennem deres brobygningsforløb. Helt centralt står et ønske om at få indblik i de nuværende gymnasieelevers undervisning og hverdag på gymnasiet. Dette indblik er afgørende for, at brobygning giver mening for informanterne. Ifølge data er der tre overordnede punkter der er vigtige for, at informanterne mener, at et brobygningsforløb kan betragtes som succesfuldt, og således at det på optimal vis kan bidrage til de unges beslutningsgrundlag.

**Møde
gymnasieelever
og se deres
undervisning eller
tale med dem**

**At føle sig
velkommen og
taget godt imod**

**Mærke lærernes
gejst, engagement,
forståelse og
imødekommenhed**

“

Brobygning kan hjælpe én med at blive bevidst om, hvad man vil. Du får et indblik i, hvad du kan bruge uddannelsen til i fremtiden, men også hvad man laver på skolen.

Sidste gang jeg var på brobygning på et af byens gymnasier, var de ikke særlig gode til at sælge uddannelsen. Det var enormt langtrukket og folkeskolen om igen. Den her gang er der mere gang i den. Jeg synes, at det vigtigste er at de får fremhævet de fag, som er anderledes end i folkeskolen. Det er jo lidt det, man vælger HHX ud fra. I stedet for vi bare sidder og har tysk og engelsk og historie.

Overordnet set er informanterne af den overbevisning, at det er afgørende at møde de nuværende elever for at kunne fornemme, hvorvidt lærernes udtalelser og den måde de opleves på, er autentisk. Den kvalitative data peger i retningen af, at mange informanter finder det vigtigt, at lærerne er engagerede. Det er afgørende for, at brobygnings eleverne selv kan finde gejst i fagene på uddannelsen og være vedholdende til at færdiggøre.

Herudover er det informanternes klare overbevisning, at brobygningslærernes formål er at sælge uddannelsen og derfor henvises til at behov for at afprøve, hvorvidt lærernes udlægning passer med gymnasieelevernes reelle oplevelse af at gå på gymnasiet.

Helt overordnet set så fanger informanterne ethvert signal og stemning, mens de er på gymnasiet. Derfor lægges der også vægt på at føle sig taget godt imod som brobygningselev. Det kommer særligt til udtryk i den kvalitative data, hvor det ses, at såfremt informanterne føler sig uvelkomne eller ignorerede af elever eller lærere på stedet, så kan det blive udfaldsgivende for at fravælge det pågældende gymnasium.

Brobygningens varighed spiller en rolle

Som det fremgår af rapportens demografiske overblik, så ses det på side 10 at 48 % af informanterne er på brobygningsforløb af 2 dages varighed. 38 % har været i brobygning i 3 dage. Kun 7 % har været i brobygning i én dag, mens 9 % er på 5-dages brobygningsforløb.

Den data, som undersøgelsen tager afsæt i, bygger altså primært på viden om virkningen og oplevelsen af brobygningsforløb på ca. 2-3 dages varighed. Der er ikke indsamlet kvalitativ data på 1-dags brobygningsforløb. Dette af praktiske årsager, da det ville forstyrre eleverne for meget i deres sparsomme tid på gymnasiet. Der er til gengæld indsamlet data fra elever, som tidligere har været på brobygningsforløb af 1 dags varighed eller virtuel brobygning i kortere forløb.

Af den kvalitative data ses det, at informanterne i meget ringe grad føler, at de får indblik i gymnasiet og gymnasieretningen ved kun at være på skolen én dag eller ved kun at se skolen virtuelt. Informanterne føler ikke, de får det fornødne indblik i den hverdag, de kan se frem til at få, såfremt de vælger den pågældende gymnasieretning. Et behov som der i denne undersøgelse tidligere er beskrevet som essentielt for, at eleverne føler, at brobygning på optimal vis kan bidrage til deres beslutningsgrundlag.

Til gengæld giver de korte forløb, herunder særligt virtuel brobygning, en mulighed for at højne elevernes kendskab til et bredt udsnit af ungdomsuddannelserne. Ifølge informanterne kan det give ny viden som de, ifølge dem selv, ikke har opnået hidtil gennem vejledningen i grundskolen.

Der er en vis usikkerhed forbundet med dette analysefund i og med, at den begrænsede kvantitative data kun har givet indblik i et mindre udsnit af de elever, der er på korte brobygningsforløb og deres oplevelser, imens de er i gang med brobygning. Samtidig kan det anfægtes, hvorvidt de generelle resultater ville se ud som hidtil, såfremt der havde været mere ligevægt i repræsentativiteten på informanter i kortere eller længere brobygningsforløb end 2-3 dage. Uanset hvad, viser undersøgelsens resultater, at de 2-3 dages brobygningsforløb bidrager til afklaring, såfremt forløbet sikrer, at eleverne oplever den hverdag, de vil få hvis, de vælger det pågældende gymnasium.

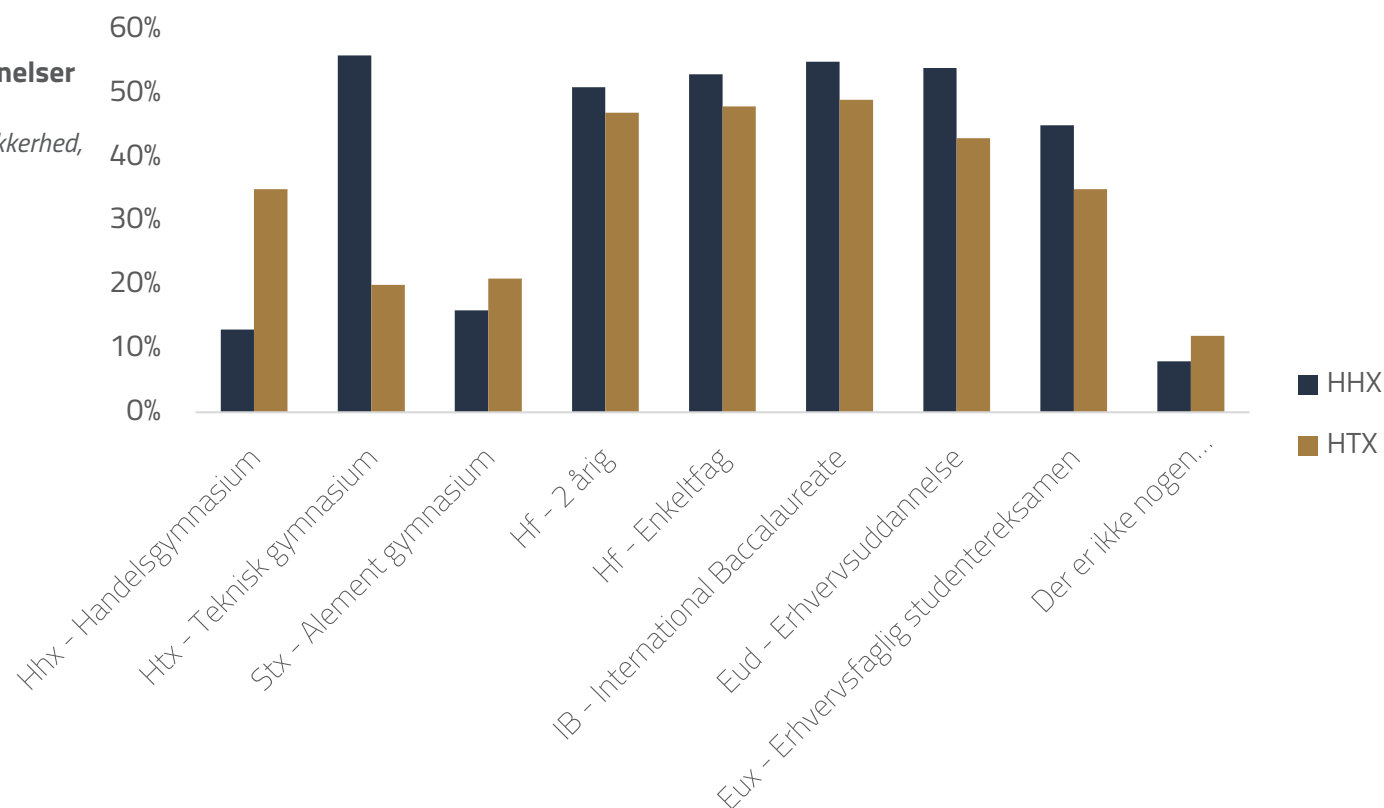
Beslutningen

Data viser, at 38 % af informanterne ved afslutningen af deres brobygningsforløb er næsten sikre på, hvilken ungdomsuddannelse de vil vælge. Tilsvarende er 24 % helt sikre på deres valg, mens 25 % har nogle forskellige ungdomsuddannelser i tankerne men er endnu ikke helt sikre på det endelige valg. Kun hhv. 7 % og 6 % af undersøgelsens informanter er meget usikker på sit valg eller aner ikke, hvad de vil vælge. De kvalitative data viser, at for de fleste, var brobygningsforløbet med at øge interessen for den gymnasieretning, de var på besøg i. Det vil sige, at de, som kom for at snuse, men ville noget andet, er blevet mere usikre på, hvad de skal vælge. De der stod mellem to valg ved indgangen til forløbet hælder nu mest til denne retning, mens de, der kom for at blive helt sikre, blev dette. Nogle fik direkte afklaring på, at retningen ikke er noget for dem

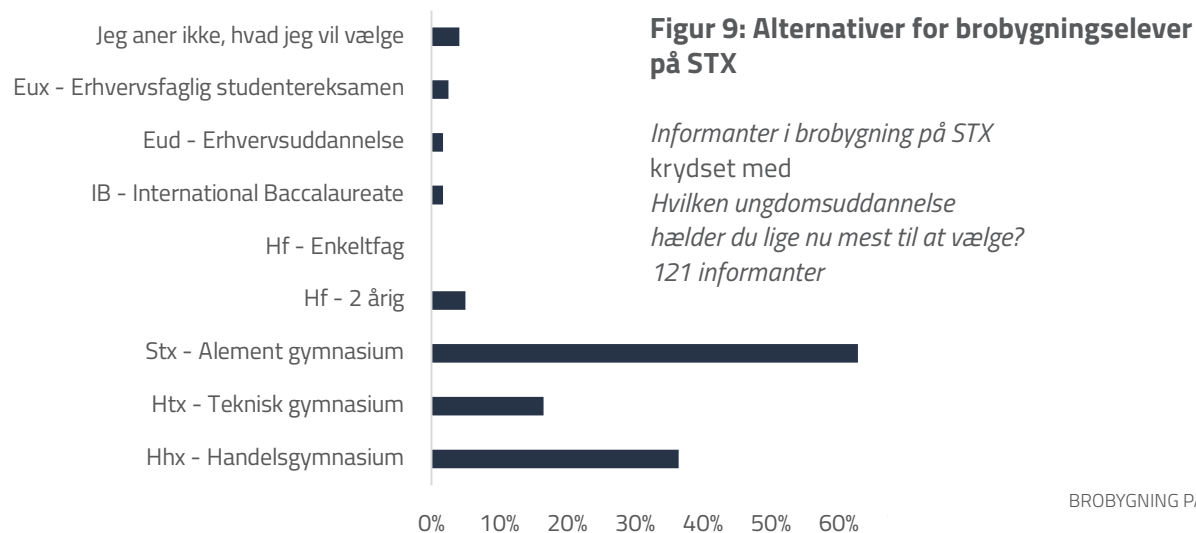
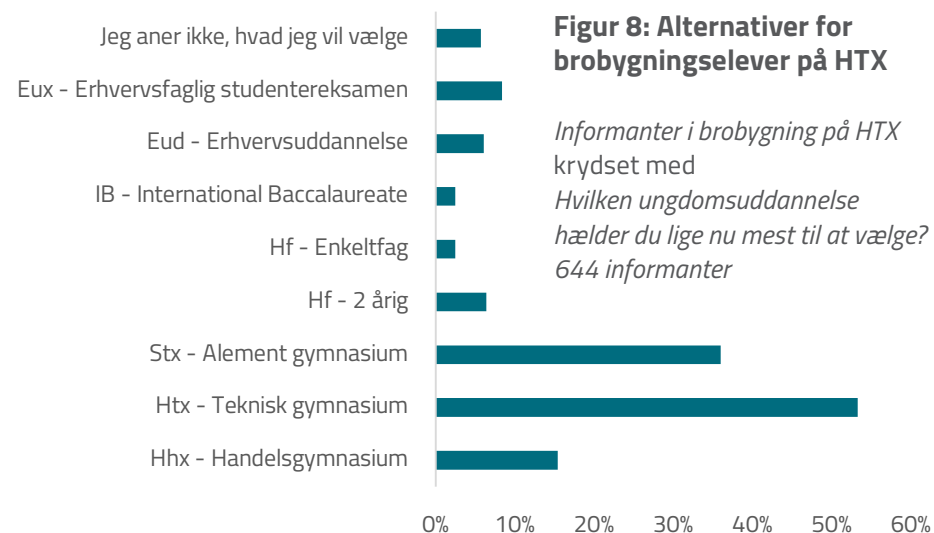
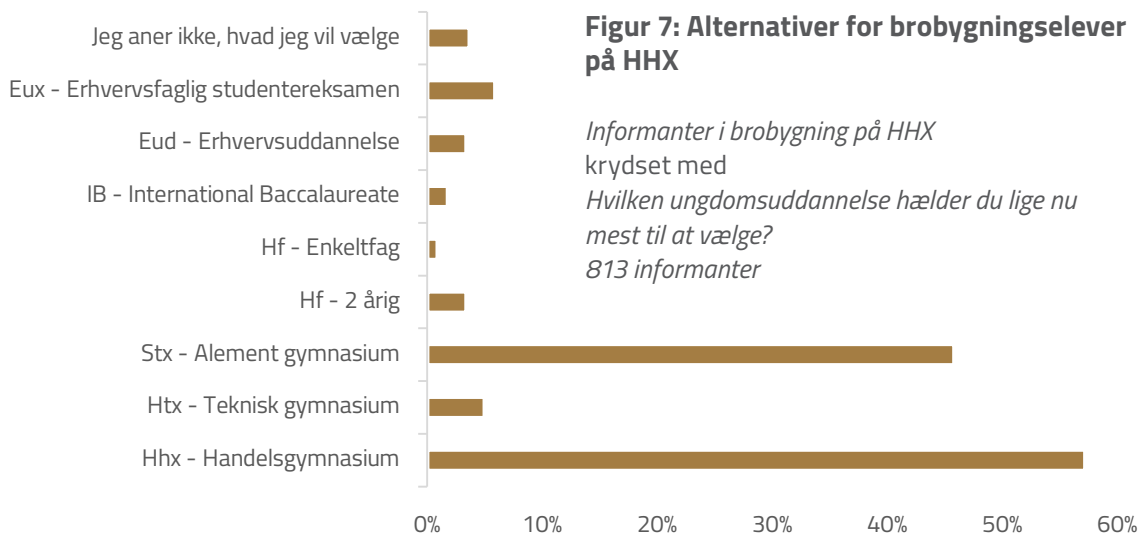
Når informanterne spørges ind til ungdomsuddannelser, de med sikkerhed ved, at de IKKE vil vælge, ser fordelingen ud som følger:

Figur 6: Udelukkede ungdomsuddannelser

Hvilken ungdomsuddannelse ved du med sikkerhed, at du ikke vil vælge?
1.376 informanter

Som det fremgår af figur 6, er det kun få (17 % af det samlede antal informanter) der med sikkerhed ved, at de ikke vil vælge en STX. Dette sammenholdt med viden fra den kvalitative data, skal STX som tidligere nævnt betragtes som det mest oplagte alternativ for de fleste informanter. Som det fremgår af nærværende rapport, er HHX og HTX ikke hinandens alternativer, men STX betragtes på tværs af flere forskellige parametre og variable, som et relevant alternativ. Samtidig viser figur 7, 8 og 9 nedenfor, at størstedelen af informanterne hælder mest til at vælge den gymnasieretning, de er i brobygning på. For de, der er i brobygning på STX, synes HHX at være et mere nærliggende alternativ end HTX. Der skal dog tages højde for, at data i denne henseende kun bygger på 121 besvarelser, og at der herunder ikke fremgår, hvilket gymnasium disse informanter er i brobygning på, hvilket givetvis kan påvirke resultatet.

Kriterier for succesfuld brobygning

For at opsummere rapportens overordnede analysefund, kan det siges, at der ud fra data defineres fire overordnede punkter, der for eleverne definerer, hvorvidt et brobygningsforløb opleves som succesfuldt. Dette for at brobygning kan give det fornødne bidrag til de unges beslutningsgrundlag, når det handler om at vælge ungdomsuddannelse. De fire vigtige punkter er:

Mulighed for at afprøve de fag, der er særegne for gymnasieretningen

Opleve skolen i og uden for timerne for at se hvilken hverdag man vil få på gymnasiet

Tale med elever om hvordan det er at gå på gymnasiet.
Opleve og mærke deres hverdag

Møde lærere som er engagerede, imødekommende og autentiske

.....

Partnerskoler i projektet:

CELLF
EUC Lillebælt
EUC Nordvest
EUC Syd
Frederikshavn Handelsskole
HANSENBERG
Herningsholm
Køge Handelsskole
Kold College
Learnmark
Mercantec
NEXT
Niels Brock
Roskilde Handelsskole
Rybners
Svendborg Erhvervsskole
Syddansk Erhvervsskole
TEC
Tietgen
Tradium
Tønder Handelsskole
Unord
Viden Djurs
ZBC
Aarhus Tech

I alt repræsenteret ved 63 gymnasier.

.....

Undersøgelsen er udført af:

Ann-Sophie Frohmé Schultz

Projektkonsulent, sociolog
Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
asfs@deg.dk

Øvrige materialer publiceret i projektet

Undersøgelsen om brobygningssejers oplevelse af brobygning på HHX og HTX, samt kendskab til de erhvervsgymnasiale uddannelser består af tre forskellige materialer:

- Denne rapport.
- En PowerPoint-præsentation der kan downloades med eller uden voiceover. Voiceoveren uddyber de analysefund der fremgår af PowerPointen og inddrager også centrale fund fra rapporten som understøtter pointer i PowerPointen.
- En plakat der viser de vigtigste fokusområder i koordineringen af, og arbejdet med brobygningsforløb på HHX og HTX. Plakaten kan downloades i A3 format og er også trykt og sendt ud til DEG's medlemskoler.

Samtlige materialer findes på Danske Erhvervsskoler og -Gymnasiers hjemmeside via link:

<https://deg.dk/udgivelser/brobygning-paa-hhx-htx>

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier ønsker med disse tre materialer at bidrage til udvikling af brobygning på HHX og HTX og til endnu bedre kvalitet fremadrettet.

danske

ERHVERVSSKOLER
OG -GYMNASIER

Rapport august 2021 - december 2021

Ved Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier
i samarbejde med 25 partnerskoler.